

SKOV og natur

Jørgen Kølbe, Sort Sol / Finn Larsen, Motorvej

Fra Randers i nord til Kolding i syd:

Byer i Østjylland ved at udvikle sig til én stor millionby

Om ti til tyve år vil København muligvis ikke længere være den eneste millionby i Danmark. Der er nemlig flere tegn på, at en række byer langs motorvejen i Østjylland – fra Randers i nord til Kolding i Syd – kan smelte sammen til et sammenhængende byområde med tusindvis af virksomheder og over en million indbyggere. Det fremgår af miljøminister Connie Hedegaards forslag til Landsplanredegørelse 2006.

Hvor Østjylland tidligere kunne opfattes som en række selvstændige og store købstæder med hver sit opland, flettes de i disse år mere og mere sammen – og området kan med tiden komme til at fungere som én stor by, vurderer Hans Henrik Christensen, direktør i Skov- og Naturstyrelsen:

”Udviklingen, som især har taget fart i de seneste fem til ti år, går klart i retning af, at vi får et sammenhængende bybånd i Østjylland. Denne udvikling har stået på i flere år, og hvis den fortsætter som hidtil, så kan man i en vis forstand godt sige, at Danmark får endnu en millionby”.

I lighed med miljøministerens forslag til landsplanredegørelsen peger Hans Henrik Christensen på flere forhold, der understøtter denne antagelse – bl.a.:

- Befolkningstilvæksten i byerne langs den østjyske motorvej er højere end andre steder i landet – og befolkningstilvækst øger tendensen til bydannelse.
- Også når det gælder antallet af arbejdspladser, er væksten højere i Østjylland sammenlignet med resten af landet.
- Det traditionelle bymønster nedbrydes. Det bliver således mere og mere almindeligt, at borgerne bevæger sig mellem flere byer. F.eks. ved at bo i en by og arbejde og købe ind i en naboby.
- Antallet af ansatte i såkaldte byerhverv, som f.eks. logistik og vidensbaseret arbejde stiger – f.eks. inden for IT- og medicinalbranchen.

Et sammenhængende bybånd i Østjylland kan i sig selv føre til økonomisk vækst, hvilket kan smitte af på resten af landet. Men der kan også være flere bagsider af medaljen – og det er vigtigt at tage højde for, når man planlægger områdets udvikling, påpeger direktør i Skov- og Naturstyrelsen, Hans Henrik Christensen:

”Af hensyn til naturen og landskaberne er det vigtigt, at der bliver ved med at være forskel på land og by. Denne forskel er allerede nogle steder ved at blive udvisket. Og kommunernes ønsker om i stigende grad at

etablere virksomheder langs motorvejen lægger et øget pres på de unikke landskaber og grønne områder mellem byerne i Østjylland”.

Samtidig betyder dannelsen af et sammenhængende bybælte, at der bliver ekstra meget trafik på motorvejen – og det kan skabe lange bilkøer, tilføjer Hans Henrik Christensen:

”Derfor er der grund til at lave en overordnet plan for udviklingen og strukturen i området, bl.a. med hensyn til

placeringen af boliger og virksomheder. På samme måde som man i 1947 lavede den såkaldte fingerplan for København. Vi håber og tror på, at samarbejde og dialog mellem kommuner, de kommende regioner og staten er vejen frem”, siger Hans Henrik Christensen.

Forslaget til Landsplanredegørelse 2006 er netop sendt til høring.

Læs mere om forslaget på www.skovognatur.dk og Miljøministeriets hjemmeside: www.mim.dk

En halv million stære på vej: Snart "Sort Sol" i Danmark

Flere hundrede tusinde stære er lige nu på vej til Sydvestjylland for at deltage i et kæmpe ædegilde, oplyser Skov- og Naturstyrelsen. Når de enorme flokke ankommer, opstår det særlige fænomen *Sort Sol*. Det sker ved solopgang og -nedgang, når store formationer af stære bølger frem og tilbage over himmelen og dækker mere eller mindre af for solen.

Fænomenet kan opleves flere steder i Sydvestjylland – især i Tøndermarsken ved den dansk-tyske grænse, hvor man kan være heldig at se op mod en halv million fugle på én gang. Ifølge naturvejleder Søren Rask Jessen fra Skov- og Naturstyrelsen er stærene lige på trapperne:

"Ja, den er skam god nok. Vi kan ganske vist ikke forudsige tidspunktet

nøjagtigt, da det afhænger af vejrets luner. Men vi ved, at stærene ankommer lige så snart vejret vender, og vi får varmere temperaturer. Det kan ske allerede om få dage, og vel senest i løbet af to ugers tid".

Sort Sol er et tilbagevendende fænomen, der de seneste år har opnået en slags kultagtig status. Skov- og Naturstyrelsen arrangerer – i samarbejde med eventbu-reauet Sort Safari, avisen Jydske-Vestkysten og Dansk Ornitologisk Forening – guidede Sort Sol-ture. Bl.a. til Tøndermarsken, hvor publikum kan opleve fuglene på tæt hold, i nogle tilfælde på helt ned til 50 meters afstand.

Fænomenet opstår, når stærene holder en to-tre uger lang ædepause på de enorme græsarealer i Sydvestjylland på deres vej fra

vinterpladserne i Irland, Storbritan-nien, Holland, Belgien og Frankrig til ynglepladserne i det nordlige Skandinavien, de baltiske lande, Polen og Rusland.

"I Sydvestjylland er der græs på arealerne året rundt. Og på disse arealer myldrer det med stankelbens-larver, som er det rene gulf for stærene. Det er derfor de kommer. De har nemlig behov for at fylde fedtdepo-terne op, inden de flyver videre. I år er der i øvrigt meldinger om ekstra mange larver", siger Søren Rask Jessen.

Hvis vejret bliver som forventet, kan Sort Sol opleves frem til begyndelsen/midten af april – og igen til september.

Få mere at vide på www.skovognatur.dk

3000 år gamle tegninger fundet på Bornholm

3.000 år gamle tegninger af skibe, heste og fodspor hugget ind i klipperne er på det seneste dukket frem i stor stil på Bornholm. Rigtig mange af tegningerne – som kaldes helleristninger – er fundet på gården Hammersholm på øens nordspids, ikke langt fra Allinge og Sandvig. Hammersholm ligger kun en kilometer fra Madsebakke, som er Danmarks hidtidige største område med helleristninger. Det besøges af mere end 20.000 gæster om året – især skolebørn.

"Det er rigtig spændende med alle de helleristninger som arkæologerne har

fundet de seneste år. Vi er nu godt i gang med at gøre det muligt for alle at komme til at se dem", fortæller skovfoged Tommy Hansen fra Skov- og Naturstyrelsen på Bornholm.

I dag kan det være lidt af en udfordring at finde frem til helleristningerne. Man skal ind gennem et sommerhusområde og over nogle marker for at finde frem til områderne Madsebakke og Hammersholm.

"I første omgang er Skov- og Naturstyrelsen ved at lave stier mellem helleristningerne. Bl.a. fjerner vi træer

og buske, så udsigten fra klipperne ud over havet genskabes. Samtidig er vi ved at sætte informationstavler op. På lidt længere sigt er det vores håb at skabe et sammenhængende stinet, f.eks. mellem Hammersholm og Madsebakke", siger Tommy Hansen.

Helleristningerne på Nordbornholm er en del af de ca. 5.000 fortidsmin-der, der ligger rundt om i Danmark på Skov- og Naturstyrelsens arealer.

Se den nye miniguide til helleristninger på www.skovognatur.dk

Og...

Skovområde for handicappede børn i Sønderjylland

De fysisk og psykisk handicappede børn på Fjordskolen får nu bedre muligheder for at opleve og lære noget om naturen. Skov- og Naturstyrelsen i Gråsten og Fjordskolen har nemlig lavet en aftale, der betyder, at skolen må bruge et hjørne af Hjelm Skov i Aabenraa til undervisning og lign. aktiviteter. Den nye aftale gælder foreløbig i et år.

"Ved at give skolen den mulighed, får børnene en slags base i naturen, som

de kan blive fortrolige med. Skolen lægger vægt på, at eleverne kan følge et bestemt område i naturen året rundt, og det ønske har vi så efterkommet. Jeg kender en del af børnene fra vores lokale naturskole, og jeg ved, at de er meget glade for at være ude i naturen," fortæller naturvejleder Trine Sørensen fra Skov- og Naturstyrelsen i Gråsten.

Læs mere om mulighederne for handicappedes adgang til naturen på www.skovognatur.dk

Vidste du i øvrigt at ...

- På grund af klimaet har Danmark ikke særlig mange nåletræer, som vokser her naturligt. Det er faktisk kun tre arter: enebær, skovfyr og taks. De andre nåletræer er nogle, vi har indført fra udlandet.
- Jægerne er blevet bedre til ramme. Det betyder, at der er færre og færre dyr ude i naturen, der bevæger sig rundt med hagl i kroppen som et resultat af anskydninger.

